Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 South Lawndale Ave.
Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXVIII | Cena lista je $6.00 | Entered as second-class matter January 16, 1923, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. | CHICAGO 23, ILL., TOREK, 16. APRILA (APRIL 16), 1946 | Subscription $6.00 Yearly | ŠTEV.—NUMBER 75

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

očinci in izdajalci se skrivajo ameriških in britskih taboriščih

an jugoslovanske vla- zahteva preiskavo situacije

OMISIJA SESTAV- LJA POROČILO

ondon, 15. apr. — Dr. Aleš ler, jugoslovanski zunanji minister, je pred člani ponega odbora Združenih naroza begunce izrekel obdolži-, da so ameriška in britska rišča postala priljubljena vališča vojnih zločincev, izlcev, kvizlingov in kolaborjev. Izjavil, da vojaški niki in privrženci generala na Nediča, ki je pred nekaj i izvršil samomor v Belgraterorizirajo jugoslovanske unce v Eboliju, Italija, v tačih v ameriški okupacijski v Avstriji in taboriščih v ski coni v Nemčiji. Nedič je predsednik lutkarske srbske e v Belgradu v času nemške pacije Jugoslavije.

ebler je povedal članom od-, da hrvaške ustaške grupe fašisti so dobili zavetje v nu, Italija, in da širijo prondo proti jugoslovanski vla- V Bornhorstu, ameriški ocijski coni v Nemčiji, so uzapretili, da bodo pretepli jugoslovanskih beguncev so izrazili željo, da bi se ranili domov. V Massbergu, ki okupacijski coni, so bile novljene posebne ječe za oi so namignili, da bi se radi l domov.

bler je predlagal imenovaposebnega odbora, čigar člaj bi vodili preiskavo v bekih taboriščih v Nemčiji, riji in Italiji, da se dobi a slika o situaciji. V odboaj bi bili reprezentanti dev katerih se taborišča naha-, kakor tudi predstavniki driz katerih prebivalci taboprihajajo.

edstavnik Poljske je tudi il, da so v taboriščih vojni nci, izdajalci in fašisti. On podprl Beblerjevo zahtevo e čiščenja v taboriščih.

orge Rendell, britski deleje apeliral na vlade prizah držav za strpnost. Dejal a je potreben mir, ne visli- Rendell je zavrnil predlog ustanovitev preiskovalnega ra, ker so taborišča pod adstracijo zavezniških vojašavtoritet.

ove potežkoče so nastale v avljanju mirovne pogodbe talijo, ki bo glavni predmet uzij na konferenci zunanjih strov Velike Britanije, Ru- Amerike in Francije, katee bo pričela 25. aprila v Pa- Komisija štirih velesil, ki e mudila štiri tedne v Itali- proučevala začrtanje nove med Italijo in Jugoslavijo, i sestavila in objavila poroin priporočil. Poročilo bi alo biti dostavljeno namestm zunanjih ministrov štirih il v Londonu do 5. aprila.

aznanilo pravi, da bodo naniki začeli razpravljati o meji med Jugoslavijo in jo ta teden, če bo komisija avila svoje poročilo. Doa se, da se člani komisije strinjajo glede priporočil. rezentanti Velike Britanije. rike in Francije so za to, da ostane pod Italijo,, dočim ezentant Rusije vztraja pri evi, da mora Trst dobiti Juavija. Slednji je tudi proti elitvi Julijske Krajine in dja Trsta med Italijo in Juavijo.

rileda, da zastoj med naniki zunanjih ministrov o vizijah mirovnih pogodb za jo, Rumunijo, Bolgarijo, Oo in Finsko ne bo zlomljen. roblemu bodo morali razlati zunanji ministri štirih il na konferenci, ki se bo v Parizu prihodnji teden.

Thomas napadel Reutherja na seji

Skušal bo uveljaviti svoj program

Chicago, 15. apr. — Konflikt, ki se je pokazal na konvenciji uinje združenih avtnih delavcev CIO, katera se je vršila pred nekaj tedni v Atlantic Cityju, N. J., je bil reflektiran na seji krajevne avtne unije št. 453, na kateri je bil R. J. Thomas, bivši predsednik mednarodne unije, glavni govornik. On in drugi govorniki so napadali Walterja P. Reutherja, ki je bil na konvenciji izvoljen za predsednika unije.

Seje se je udeležilo 1500 članov krajevne unije. Ti so navdušeno pozdravili Thomasa, ko je prišel v dvorano. "Počutim se dobro, ko vidim, da so na moji strani ljudje, ki še vedno mislijo, da lahko še nadalje prispevam v prizadevanjih za napredek unije," je dejal. On ni omenil Reutherja po imenu, govoril pa je o "novem kometu, ki se je pojavil na obzorju in ki razvija nove ekonomske teorije."

Thomas je v svojem govoru naglasil, da bo skušal uveljaviti svoj program, katerega bo predložil članom eksekutivnega odbora avtne unije na prihodnji seji.

Na govorniškem odru sta sedela Robert Travis, legislativni reprezentant sveta industrijskih unij CIO v Illinoisu, in Hilliard Ellis, novi predsednik krajevne avtne unije. Slednji je v svojem govoru napadel Reutherja in mu očital, da vodi sovražno politiko proti CIO, zaeno pa je naglasil, da se je Reuther izkazal kot slab voditelj v teku stavke proti korporaciji General Motors.

Ameriške čete bodo zapustile baze

Pogajanja z ekvadorsko vlado se razbila

Washington, D. C., 15. apr.—Državni department je naznanil, da je obvestil ekvadorsko vlado, da bodo ameriške čete zapustile strategične letalske in mornariške baze na otokih grupe Galapagos do 1. julija in da bodo operacije znižane na minimum pred tem datumom. Glavna ameriška baza je na otoku Seymouru, ki leži tisoč milj južnozapadno od vhoda v Panamski prekop.

Amerika je sklenila dogovor z ekvadorsko vlado glede gradnje baz v marcu l. 1942. Zgradila je letališča, radiopostaje in druge vojaške naprave, katere bo odstopila Ekvadorju. Vojni department je predlagal, naj se Amerika pogaja za obdržitev baze na Saymouru, ki tvori močan člen v obrambni verigi okrog Panamskega prekopa.

Državni department je priznal, da so se pogajanja, da Ekvador dobi posojilo $20,000,000 v Ameriki, izjalovila. Pričela so se v novembru preteklega leta, toda izkazalo se je, da sporazum ni mogoč.

Nekateri elementi v ekvadorski vladi, med temi komunisti, so vodili opozicijo proti temu, da bi Amerika obdržala baze na otokih, ker bi to ogražalo suvereniteto Ekvadorja. Ekvadorski poslanik v Washingtonu je že pozval Ameriko, naj odpokliče svoje čete z otokov.

Domače vesti

Nova grobova na zapadu

Red Lodge, Mont.—Dne 15. marca je v tukajšnji bolnišnici umrl John Mihelcic, ki je podlegel mrtvoudu. Več let je živel v Washoeu, Mont. Doma je bil iz Zagorja ob Savi in star blizu 71 let. Zapušča ženo, tri hčere in tri sinove. Član je bil ABZ.—Dne 6. aprila je umrla Mary Primozich, članica društva 81 SNPJ. Stara je bila skoraj 63 let in doma v vasi Sv. Gregor pri Velikih Laščah, Dolenjsko. Zapušča moža, hčer, sina in vnuka.

Nov grob v Waukeganu

Waukegan, Ill.—Dne 13. aprila je umrla Ivana Cvetnic, rojena Malavasič, stara 60 let, doma z Vrhnike, v Ameriki 45 let. Bolehala je od septembra 1945. Zapušča moža in dva sinova, Franka in Alberta. Bila je ustanoviteljica društva 119 SNPJ in več let predsednica.

Nov grob v Oglesbyju

Oglesby, Ill.—Tukaj je umrl Karol Ambros, star 60 let in doma iz Česnic pri Št. Vidu, Dolenjsko. Bil je član društva 95 SNPJ in več let njegov blagajnik. Tukaj zapušča ženo, dva sinova in brata (v Depuevu), v starem kraju pa pet sester in brata.

Iz Clevelanda

Cleveland.—V bolnišnici je umrl Luke F. Tercek ml., star 38 let in rojen v Clevelandu. Bil je član K. B., SDZ in unije Railway Clerks. V Collinwoodu zapušča ženo, hčerko, starše, tri brate in štiri sestre.—Pri družini Marion Aleks v Collinwoodu so se zglasile rojenice in pustile prvorojenca. — Iz mornarice je bil častno odpuščen Joseph A. Mekinda, služil 35 mesecev, od teh 26 mesecev na morju. Dalje sta bila odpuščena iz mornarice Frank Grebenc ml., ki je služil na Pacifiku, in Joseph Barbo, služil 30 mesecev.

Truman proti odmerjanju živil

Washington, D. C., 15. apr.—Predsednik Truman je ponovno izjavil, da ne vidi nobenega razloga za odmerjanje živil v Ameriki, kar naj bi ublažilo bedo v Evropi in Aziji. Dejal je, da bi vzelo najmanj štiri mesece za vzpostavitev kontrol, ki so bile odpravljene po zaključenju vojne. Odmerjanje živil je predlagal Herbert Lehman, ki je nedavno resigniral kot načelnik pomožne organizacije Združenih narodov.

Teror zajel mesto v Montani

Butte, Mont., 15. apr.—Nadaljnji deček je bil obstreljen v terorju, ki ga izvajajo člani oboroženih gang v tem mestu. Žrtev je James Guidoni, star 16 let. On je bil odveden v bolnišnico in njegovo stanje je kritično. Teroristi napadajo ljudi na cestah in uprizarjajo navale na hiše. Teror je povezan z rudarsko stavko proti Anaconda Copper Mining Co.

Imetje nemških firm v Španiji "zamrznjeno"

London, 15. apr.—List Daily Express je objavil poročilo iz Madrida, da je diktator Francisco Franco odredil "zamrznenje" premoženja nemških firm v Španiji. To je odgovor na obdolžitve, katere je Poljska predložila varnostnemu svetu Združenih narodov, da je Franco dal zavetje nacistom in nemškim znanstvenikom, ki vodijo raziskave atomske energije.

Generalna stavka v Palestini

Britske čete na straži v Tel Avivu

Jeruzalem, Palestina, 15. apr.—Generalna stavka, ki je bila oklicana v tem mestu, se je razširila na Tel Aviv in druga palestinska mesta. Stavka je protest proti zadržanju 1014 židov v La Speziji, Italija.

Židje demonstrirajo v Tel Avivu, kjer so britske čete na straži, da preprečijo možna nasilja in izgrede. Vojaki stražijo vsa glavna poslopja in ceste v mestu.

Trije nadaljni židovski voditelji so se pridružili gladovni stavki. Izjavili so, da bodo vztrajali v stavki, dokler ne bodo židovski begunci v Italiji dobili dovoljenja za prihod v Palestino. Glavni stan rabincev v Jeruzalemu je pozval vse žide v starosti 13 in več let, naj se postijo.

Britska vojaška letala krožijo nad Tel Avivom. Vse židovske trgovine so zaprle vrata in promet je bil ustavljen.

Med židovskimi begunci, ki so bili zadržani v Italiji, je več žensk. V teku vojne so Nemci držali ženske v bordelih. Po zaključenju vojne v Italiji so bili židovski begunci poslani v posebno taborišče.

Odsek zavrgel proti-delavski načrt

Diskuzije o kontroli cen v kongresu

Washington, D. C., 15. apr.—Senatni odsek za delo in vzgojo je zavrgel protidelavski zakonski načrt, čigar avtor je kongresnik Case, se izrekel proti Trumanovemu predlogu glede ustanovitve študijskih odborov in odobril načrt, čigar cilj je ojačanje prostovoljnega kolektivnega pogajanja.

Člani odseka so odločno zagovarjali pravico prostovoljnega kolektivnega pogajanja. Izrekli so se za formiranje posebnega odbora v območju federalnega delavskega departmenta, ki naj bi posredoval v konfliktih med delavci in delodajalci.

Senatorji iz južnih držav, ki pobijajo restrikcije urada administracije cen glede farmskih pridelkov, so formirali blok. Člani tega bloka se bodo danes sestali na seji, na kateri bodo razpravljali o smernicah.

Paul Porter, direktor urada administracije cen, je dejal, da bodo cene avtomobilov poskočile, če bo kongres sprejel priporočila trgovcev z avtomobili glede revizije stabilizacijskega zakona. Debata glede odprave kontrole cen se bo kmalu pričela v kongresu.

Porter je dejal, da bo Amerika zabredla v inflacijo, če ne bo veljavnost zakona za kontrolo cen podaljšana.

Opozicija proti ameriškim bazam na Kubi

Havana, Kuba, 15. apr.—List Hoy, glasilo komunistične stranke, piše, da bo vlada apelirala na organizacijo Združenih narodov, naj se Amerika odpove letalskim bazam na Kubi. Direktna pogajanja med ameriško in kubansko vlado glede odstopa baz niso prinesla rezultata.

Število brezposelnih narašča zaradi stavke

Pittsburgh, Pa., 15. apr.—Jeklarske in druge kompanije še vedno odslavljajo delavce zaradi rudarske stavke, ki je bila oklicana pred dvema tednoma. Število brezposelnih stalno narašča. Jeklarske kompanije so odpustile nadaljnjih 30,000 delavcev v zadnjih dneh.

STETTINIUS BO VODIL OPOZICIJO PROTI RUSIJI

Špansko vprašanje pred člani varnostnega sveta

LEVIČARSKI PUČ V PERZIJI

New York, 15. apr.—Poučeni krogi trdijo, da bo Edward R. Stettinius, reprezentant Amerike v varnostnem svetu Združenih narodov, vodil opozicijo proti ruskem predlogu, da svet vrže perzijsko vprašanje z dnevnega reda. On bo sledil zgledu državnega tajnika Byrnesa, ki je zadnji teden izjavil, da mora to vprašanje ostati na dnevnem redu do 6. maja, ko bo po zagotovilu Moskve dovršena evakuacija ruskih čet iz Perzije.

Očitno je, da bo zadostno število članov varnostnega sveta podpiralo Stettiniusa in blokiralo rusko akcijo. Ti se bodo jutri ponovno sestali na svoji seji.

Andrej Gromyko, sovjetski delegat, je pozval varnostni svet, naj vrže perzijsko vprašanje z dnevnega reda. Hussein Ala, perzijski poslanik v Washingtonu, je apeliral na svet, naj zavrže ruski predlog. Vest iz Teherana pravi, da je Ala dobil nove instrukcije od svoje vlade. Ali bo na podlagi teh instrukcij revidiral svoje stališče, ni znano.

Na seji članov varnostnega sveta se bo pričela debata o španskem slučaju. Dr. Oscar Lange, poljski delegat, je izrekel obdolžitev, da režim generala Franca, španskega diktatorja, ogroža svetovni mir.

Mehika se bo pridružila Poljski v pobijanju Francove sugestije, naj "prijateljske" države v organizaciji Združenih narodov preiščejo obdolžitev, da so nemški znanstveniki v Španiji udeleženi v raziskavah atomske energije. Franco je predlagal imenovanje posebne komisije, ki naj bi odpotovala v Španijo in vodila preiskavo, zaeno pa je določil pogoje. Ti so:

Komisijo morajo tvoriti reprezentanti držav, ki imajo prijateljske odnošaje s Španijo.

Komisija naj omeji svoje aktivnosti na obisk industrijskih podjetij in preizkušnjih postaj, da ugotovi resničnost ali neresničnost obdolžitev.

Komisija mora objaviti rezultat preiskave v javnosti.

Francova sugestija izključuje Francijo, Rusijo, Poljsko, Mehiko, Avstralijo in Kitajsko, ki nimajo odnošajev s Španijo, iz predstavništva v komisiji. Španski republikanski krogi trdijo, da skuša Franco odvrniti pozornost javnega mnenja od glavnega problema, katerega je omenil Fernando de los Rios, reprezentant španskih republikancev. Ta problem je mobilizacija španskih čet. Rios je dejal, da je Francova armada 450,000 vojakov zbrana v španskih krajih ob francoski meji.

Teheran, Perzija, 15. apr.—Levičarska stranka Tudeh je izvršila uspešen puč v Isfahanu, industrijskem mestu, in razširila svoj vpliv na kraje ob Perzijskem zalivu. Na ozemlju ob tem zalivu so oljna polja, katera kontrolira britski interesi. Isfahan leži 200 milj južno od Teherana.

Puč je povzročil vladno krizo v Teheranu v momentu, ko je princ Mozaffar Firouz, besednik vlade, dejal, da so bile potežkoče z Rusijo izravnane na podlagi zagotovila, da bo evakuacija sovjetskih čet dovršena do 6. maja.

Stavka delavcev v angleški luki

Southampton, Anglija, 15. apr.—Zaradi stavke delavcev na vladnih parnikih v tej luki ni mogel francoski parnik Ile de France dospeti v pristanišče. Ustaviti se je moral zunaj luke.

Španski republikanci izražajo upanje

Velesile bodo morda nastopile proti Francu

Pariz, 15. apr.—Španski republikanci v Franciji, kakor tudi člani vlade v izgnanstvu, so proslavljali 15-letnico ustanovitve španske republike v novem upanju. To je, da bodo velesile končno nadomestile besede z akcijo proti režimu diktatorja Franca.

Več tisoč članov španske republikanske kolonije v Parizu se je udeležilo masnega shoda. Glavni govornik je bil Jose Giral, predsednik španske vlade v izgnanstvu. On je dejal, da bodo restavriranju republikanskega režima v Španiji sledile svobodne volitve.

Poljska delegacija, zastopajoča vlado v Varšavi, ki je priznala špansko vlado v izgnanstvu, se je udeležila proslav. Delegacija je počastila zlasti Dolores Ibarruri, žensko, ki je igrala važno vlogo kot voditeljica republikancev v teku španske civilne vojne.

Poleg Girala sta govorila Antonio Aguirre, predsednik baške republike, in Jose Irla, vodja katalonskih republikancev. Po shodu se je vršil banket, katerega so se med drugimi udeležili francoski politični voditelji in člani diplomatičnih zborov onih držav, ki so priznale republikansko špansko vlado v izgnanstvu.

Trije ogrski ministri v Moskvi

Zaščita ogrskih interesov v Reki

London, 15. apr.—Radio Moskva je naznanil prihod treh članov ogrske vlade v rusko prestolnico. Ti so premier Ferenc Nagy, podpredsednik vlade Szakasits in zunanji minister Gyongyosi.

Nagy je imel razgovor s Stalinom. Trdi se, da je Nagy dobil zagotovilo, da bo sovjetska vlada skušala dobiti garancijo v Belgradu glede zaščite ogrskih trgovskih interesov v Reki, ko bo to pristaniščno mesto prišlo pod Jugoslavijo.

Nepotrjena poročila pravijo, da ogrski ministri niso mogli pridobiti sovjetske vlade za revizijo stališča glede Transilvanije. Rumunija si z rusko oporo prisvaja to provinco. Namestniki zunanjih ministrov štirih velesil v Londonu so predlagali, naj Rumunija dobi Transilvanijo.

Budimpešta, Ogrska, 13. apr. — Ogrski finančni krogi in ameriški ekonomski veščaki so izjavili, da so Rusi prevzeli delno kontrolo nad ogrsko kreditno banko na podlagi dogovora, ki je bil sklenjen na konferenci velike trojice v Potsdamu, Nemčija. Banka poseduje 33 odstotkov vseh ogrskih industrij.

Krvavi izgredi v židovskem taborišču

Stuttgart, Nemčija, 15. apr.—Trije židje so bili ubiti, pet je bilo ranjenih poleg več nemških policajev v izgredih, ki so nastali v židovskem taborišču po navalu na črno borzo. Izgredi so bili zatrti, ko so dospele ameriške čete. V taborišču se nahaja čez dva tisoč židov.

Stavka v čistilnicah sladkorja odvrnjena

Washington, D. C., 15. apr.—Stavka v čistilnicah sladkorja American Sugar Refining Co. je bila odvrnjena z dosego sporazuma med kompanijo in unijami Kongresa industrijskih organizacij in Ameriške delavske federacije. Konflikt je izravnal Edgar L. Warren, načelnik federalnega spravnega biroja. Sporazum določa zvišanje plače za 15 centov na uro. Kompanija ima čistilnice v Bostonu, Baltimoru, Philadelphiji in drugih mestih.

FRANCIJA ZAHTEVA SEDEŽ NA KONFERENCI

Udeležitev pri sestavljanju pogodb za balkanske države

BRITSKI MINISTER V PARIZU

London, 15. apr. — Francoska vlada je dala razumeti, da bo zahtevala sedež na konferenci zunanjih ministrov Velike Britanije, Rusije in Amerike, ki se bo pričela 25. aprila v Parizu. Francoski zunanji minister Georges Bidault bo imel besedo pri sestavljanju mirovne pogodbe za Italijo, ne pa pri sestavljanju pogodb za Rumunijo, Bolgarijo in Ogrsko.

Konference v Parizu se bodo udeležili ameriški državni tajnik Byrnes, ruski zunanji minister Molotov in britski zunanji minister Bevin. Francoska vlada se čuti zapostavljena zaradi izločitve pri sestavljanju mirovnih pogodb za Rumunijo, Bolgarijo in Ogrsko in naglaša, da ima tudi Francija interese v južnovzhodni Evropi.

Diskriminacija je še bolj izrazita in boleča, ker se bo konferenca zunanjih ministrov treh velesil vršila v Parizu. "Kako se bi vi počutili, če bi bili kot gostitelj pozvani, da morate zapustiti dvorano, v kateri se vrše diskuzije o zadevah, ki se tičejo vas?" je dejal neki francoski diplomat na sestanku s časnikarji.

Mnenje prevladuje, da bosta Velika Britanija in Amerika podprli zahtevo francoske vlade za sedež na konferenci zunanjih ministrov. Kakšno stališče bo zavzel Molotov, ni znano. Zaključek, da Francija dobi besedo pri sestavljanju mirovne pogodbe za Italijo, ne pa pri sestavljanju pogodb za balkanske države, je bil sprejet na konferenci zunanjih ministrov treh velesil v Moskvi v decembru lanskega leta.

Philip Noel-Baker, član britske delavske vlade, je odpotoval v Pariz, kjer bo imel važne razgovore z voditelji francoske socialistične stranke in člani vlade, katere predsednik je Felix Gouin. Namen njegovega obiska je pospešitev sklenitev zveze med Veliko Britanijo in Francijo.

Protižidovski izgredi na Dunaju

Bitke med civilisti in begunci

Dunaj, 15. apr.—Prvi protižidovski izgredi po zaključenju vojne so izbruhnili v tem mestu. Šestnajstletni židovski begunec je bil ubit, mnogo drugih je bilo ranjenih in 22 mladih židov, med temi tri dekleta in eden poljski brezdomec, pa aretiranih.

Izgredi so sledili bitki med civilisti in begunci. Več sto židov iz begunskega taborišča je prikorakalo pred glavno dunajsko policijsko postajo, jo začelo obmetavati s kamenjem in zahtevalo izpustitev dveh židov iz ječe.

Iz bojazni pred obnovo izgredov so člani avstrijske policije pod nadzorstvom oboroženih ameriških vojaških policajev preiskali taborišče židovskih beguncev, da najdejo orožje. Preiskava je ugotovila, da ni orožja v taborišču.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in okolico Cook Co., $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $8.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cook County $7.50 per year, foreign countries $8.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik z listom:
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Glasovi iz naših naselbin

POROČILO O PRISPEVKIH

Detroit, Mich. — Iz vseh slovenskih naselbin prihajajo ugodna poročila o večjih in manjših darovih za mladinsko bolnišnico, kar znači, da naši ljudje razumejo obupni položaj junaške Slovenije, razumejo nadčloveški napor ondotnega prebivalstva in njihove drage, porušene domovine.

Prav tako naši rojaki razumejo mednarodne nazadnjaške sile, ki iz političnih razlogov skušajo ovirati napredek v novi Jugoslaviji. Ta nesramnost pa izginja iz vrst našega slovenskega delavskega naroda.

Slovanski narodi so si pridobili dobro ime z velikimi žrtvami. Tudi ne zaostajamo na političnem, gospodarskem, znanstvenem in kulturnem polju. Da so bili slovanski narodi precej zaostali, je pa pripisati krivdo Parizu, Rimu, Londonu in Berlinu, največ pa so zakrivili domači, izdajalski apizarji, kateri so sedaj pobegnili v tujino, kjer ščuvajo proti svojemu lastnemu narodu.

Tako so delali v Jugoslaviji in drugod, toda v Jugoslaviji se je rodil velikan Lincolnovega kalibra, združil jugoslovanske narode, premagal okupatorje in domače izdajalce ter proglasil ljudsko republiko v Jugoslaviji.

Mi moramo pomagati jugoslovanskemu narodu do hitrejšega okrevanja!

Podružnica 108 SANSa na zapadni strani Detroita je imela priredbo dne 24. marca v Slovenskem delavskem domu na Livernois, na kateri je nastopilo nekaj govornikov, med njimi tudi George Kružič, ki se je v času vojne kot ameriški vojak nahajal v Jugoslaviji. Povedal nam je marsikaj zanimivega o dogodkih tedanjega časa in apeliral za pomoč stari domovini. Govoril je tudi tajnik Združenega odbora za Detroit Anton Narič, nato pa je predsednik podružnice Joseph Kotar apeliral na navzoče, naj se odzovejo s prispevki po svojih močeh za otroško bolnišnico v Sloveniji.

Rezultat kolekte je bil krasen, prav tako prebitek priredbe. Zabava je bila v vseh ozirih uspešna in za ples so igrali kar trije poznani godbeniki, in sicer Korun, Pink in Baloh. Domov smo se razšli šele ob pol treh zjutraj z velikim zadovoljstvom. Najlepša hvala vsem, ki so na ta ali drugi način pripomogli do tako lepega uspeha. Še posebna hvala tisti zavedni ženici, ki nam je nabavila toliko ječmenovca, da smo ga imeli vsi zadosti. Naj navedem imena darovalcev:

Joseph Kotar in žena $100, Frank Smrdu in žena $50, Surey James (prej Rupar) in žena $30; po $25: Frank Modic in žena, Joseph Bernik in žena, Math Rotar in Anton Kerzišnik in žena; Carl Kuss in žena $20; po $10: Jack Kapel in žena, Albert Troha in žena, John Bohar in žena, Louis Wokas in žena, John Barich in žena, Mike Gregorich, John Troha, Jakob Ločniškar in žena, Anton Hometz in žena, John Gregorich in žena, Ciril Rant in žena, Peter Verderbar in preostanek od zabave, ki se je vršila za J. Jegliča in njegovo ženo. Jerry Luzar in žena $7.

Po $5: Frank Tehovnik in žena, mrs. Mrzlak, Joe Horvat, John Kral in žena, John Plahtar in žena, Joe Smole in žena, Ciril Rant in žena, Frank Bozich in žena, mr. Perkovic in žena, Frances Bozich, Herman Grebenc, John Mezgec in žena, Joseph Vesel in žena, Louis Zdravje (Windsor) in žena, Frank Kumer in žena, Mike Tratar, Jacob Turk, mr. Karun in žena, Joseph Traven, Matt Stimac in žena, Matt Klarich in žena, M. Klarich ml. in žena, Ray Travnik in žena, John La Muth in žena, John Bogatay in žena, Paul Renko in žena, Stanley Baloh in žena, Math Pink in žena, Louis Bostonik in žena, Ciril Stular in žena, Rudolf Preve in žena, Felix Blatnik in žena, Joe Jeglič in žena, Louis Strosbergar in žena, mr. Stofar in žena, Joe Hren, mrs. J. Brlisk $5 in v spomin pokojnega Johna Brliska $5. Dalje so darovali šest po $2 in eden $1.

Posebno hvalo zaslužita Antonija Ločniškar in Mary Rant, ki sta šli od hiše do hiše in zbrali tako lepo vsoto za staro domovino!

Na koncu opozarjam, da ne pozabite igre "Mati partizanka", ki bo igrana na velikonočno nedeljo. O tem več prihodnjič.

Frank Modic,
tajnik 108 SANSa.

PISMO ROJAKA PAVLETA BEZELJAKA IZ TRSTA

Chicago, Ill. — Prejel sem pismo od znanega rojaka Pavleta Bezeljaka iz Trsta, datirano 17. febr. 1946. Bezeljak, ki je bil dalj časa v Californiji kot ujetnik in od tam večkrat pisal dopise v Prosveti, se je lansko jesen vrnil domov. Pismo se v izčrpku glasi:

Dragi rojak Vider! — Sprejmite najlepše pozdrave iz Trsta ob sinji Adriji Vi in Vaša družina. Iskrena hvala za pismo, ki sem ga prejel pred nekaj dnevi. Naj Vam povem, da ko sem prišel v Trst, sem si vse drugače predstavljal, ker sem mislil, da bom zlahka vsaj delo dobil, ker je toliko porušenega, zlasti pa mnogo delavskih hiš. Ladjedelnice so precej poškodovane, nekaj malega pa je v obratu. V popravilu je nekaj ladij, da si tako delavci zaslužijo zase in svoje družine, drugače pa ni pravega življenja, kajti vse stoji in čaka na rešitev tržaškega vprašanja.

Sedaj stanujem pri Sv. Jakopu, desno spodaj cerkve. Tudi tukaj je precej delavskih hiš porušenih, ki jih bodo na pomlad začeli popravljati. Delavske družine so najbolj prizadete. Slovenska šola Sv. Cirila in Metoda je polovico podrta. Seveda, pod laško nadvlado to ni bila več slovenska šola, kajti slovenski jezik je bil na lastnih domačih tleh prepovedan. Slovenski dom, ki so ga "kulturni" Lahi dne 13. julija 1920 požgali, je bil pozneje popravljen in spremenjen v hotel, sedaj pa to poslopje služi zavezniškim vojaškim oblastem. Upajmo, da bo kmalu prišel čas, ki bo omogočil, da bo Slovenski dom v Trstu zopet služil svojemu namenu — slovenskemu življu. Kadar boste vi ameriški rojaki prišli sem na obisk, boste šli s kolodvora naravnost v Slovenski dom!

V Trstu se vidi precej revščine in mnogo revnih ljudi je pozimi zmrzovalo. Res, tisti paketi, ki jih je poslala Amerika, so prav prišli marsikomu, ampak dobili so jih večinoma tisti, ki jih niso potrebovali, kajti vladala je pristranost pri razdelitvi paketov. Tako nisem dobil nič, četudi sem šel vprašat, pa so navedli nešteto vzrokov. Sedaj se vsi laški naseljenci delajo nedolžne, če pa bi zmagala Italija, bi še nadalje vihteli palico nad Slovenci.

Splošne razmere v coni A in B niso ugodne največ zato, ker vse čaka končnega odloka glede tržaškega vprašanja. Vsepovsod se opaža, da so pri delitvi obleke zelo pristranski, tako tudi pri delitvi drugih potrebščin. Naše rojake radi zapostavljajo zlasti v coni A, ki je pod zavezniško kontrolo, dočim je v coni B, ki je pod Jugoslavijo, vse drugače in boljše. Iz cone A pripeljejo kmetje svoje pridelke v Trst in na ta način dobijo v zamenjavo stvari, ki jih potrebujejo.

Vse nestrpno pričakuje odločitve. Vsi se zavedajo, da bo poštena odločitev prinesla mir in boljše življenje. Delavci v obmorskih mestih so že večkrat zastavkali in demonstrirali za priključitev vse slovenske zemlje s Trstom vred Jugoslaviji. V Trstu je mnogo poitalijančenih Slovencev in Hrvatov, ki si želijo pod Jugoslavijo, pa tudi mnogo priseljenih Italijanov bi rajši prišlo pod Jugoslavijo nego pod Italijo. Lahko se reče, da je pretežna večina tržaškega prebivalstva za Jugoslavijo. To se opaža pri vsaki priliki in ob vsaki demonstraciji. Italija je s svojo krutostjo mnogo zgubila na privlačnosti, njen popolen poraz leta 1943 pa je njen vpliv docela uničil. Tako je prav, sicer ne bi imeli Slovenci izgleda, da se osvobode.

Slovenski narod je drago plačal za svojo svobodo, ki mu jo sedaj zavezniki odrekajo. Ampak to jim ne sme uspeti! Nikdar! Nikoli! Slovenski narod je dovolj odločno pokazal in dokazal, da si zna sam pisati svojo zgodovino in da si bo sam uredil svojo bodočnost. Le na ta način bo zavladal mir tukaj, po vsej Evropi in po vsem svetu! Primorski Slovenci hočejo nazaj pod Italijo, tisto Italijo, fašistično in predfašistično, ki jim je prizadjala toliko krivic in gorja na njihovi lastni zemlji. To se ne sme več ponoviti in se ne bo, sicer ne bo miru.

Napisal sem Vam teh par vrstic iz Trsta, da boste vedeli mišljenje našega ljudstva v Trstu in na Primorskem sploh. Pošiljam Vam in Vaši družini ter vsem rojakom v Ameriki moje tople pozdrave v upanju, da bo tržaško vprašanje kmalu pravično rešeno! — Pavel Bezeljak.

F. A. Vider.

PISMO IZ VASI VRHTREBNJE

Cleveland, O. — Želim sporočiti, da se je po štirih letih vojaške službe vrnil tudi moj sin. Preko morja je bil več ko tri leta, največ v Angliji, po činu staff sergeant. Vrnila sta se tudi dva zeta, tako da so se vsi trije zdravi vrnili domov.

Ker menda ni bilo še nobenega pisma v Prosveti iz Trebnja ali okolice, pošiljam v priobčitev sledeče pismo od moje sestre iz vasi Vrhtrebnje, datirano 25. nov. 1945, ki se glasi:

Dragi brat! — Z najlepšim pozdravom Ti sporočamo, da smo prejeli Tvoje pismo, ki nas je zelo razveselilo. Upamo, da se imate dobro; pri nas je sedaj tudi dobro. Kakšne so bile pri nas razmere med vojno, ni mogoče opisati. Ako bi prišel pogledat, se bi čudil, da smo sploh še ostali živi. V naši družini nas je pet članov: mož in jaz, dve hčerki, Ana stara 16 in Ljudmila stara 14 let ter sin Lojze, ki je star 20 let in služi že dve leti kot partizan. Sin Tone je padel v borbi za svobodo v bojih proti okupatorju in domačim izdajalcem dne 19. aprila 1944 pri Ribnici v starosti 20 let.

Ko so leta 1941 prišli Italijani, je bilo dokaj v redu, čim pa so se pojavili partizani leta 1942, so se pričele ljute bitke in Italijani so začeli kruto postopati z nami. Naše ljudi so pretepali, internirali in streljali. V Trebnjem je bila italijanska brigada in postojanka. Dne 25. julija 1943 je naša osvobodilna vojska zasedla našo vas in razvile so se hude bitke proti Italijanom, ki so zažgali vas, ki je zgorela do tal z vsem pohištvom in orodjem vred. Ljudje so bežali na vse strani. Tudi naša hiša je začela goreti, pa smo jo oteli, ker je krita z opeko. Ostali sta tudi dve drugi hiši. Italijani so uničevali do 10. sept. 1943. Ko so po kapitulaciji Italije odšli, smo mislili, da bo bolje, pa smo se zmotili.

V deželo je prihrumela nemška vojna mašina in v veliki ofenzivi je padlo na tisoče naših ljudi. Naša osvobodilna vojska je Nemcem delala velike preglavice. Poleg našega Toneta so padli v borbi za svobodo Jože Petelinc, dva Tramševa in Šelagov sin. Kravsarjev sin je padel pri domobrancih, ki so se borili na strani Nemcev, dva druga vaščana, ki sta bila z Nemci, sta pa pogrešana. Tukaj se je vršilo sedem vročih bitk, o katerih pričajo grobovi padlih borcev po gozdovih in poljih. Ameriški in angleški zrakoplovi so plavali nad nami vsak dan, saj jih je bilo na stotine, železnice so bile vse razdrte, ceste prekopane, mostovi porušeni. Bilo je grozno.

Sedaj je že vse spet v redu in promet se je obnovil, le pomanjkanje raznih potrebščin je še ostalo, kajti tovarne ne morejo zadostiti vsem potrebam kar čez noč, ker je sovražnik našo domovino docela izropal in uničil vse, kar mu je prišlo pod roko. Vsled tega je najtežje dobiti obleko in obuvalo, upamo pa, da bo kmalu boljše. Pomoč iz Amerike je že marsikaterega podprla. Čast ameriškim darovalcem!

Četudi je naša domovina zelo opustošena in je veliko dela z obnovitvijo, smo zadovoljni, da je le okupator uničen, sicer bi on uničil nas, kakor je imel v svojih načrtih. Domobranci, slovenski izdajalci, ki so pomagali okupatorju proti svojemu lastnemu narodu in so pomorili mnogo lastnih bratov, so dobili svoje plačilo.

Če bomo zdravi, se bo vse prenovilo. Hvala Bogu, da smo po tolikem trpljenju ostali živi in zdravi, kar tudi vam privoščimo. Najlepše Te pozdravlja Tvoja sestra in vsa družina. — Marija Grmovšek.

John Zupan.

NEČAKINJA PIŠE Z DOLENJSKEGA

(Nadaljevanje in konec.)

Chicago, Ill. — Drugo pismo moje nečakinje se glasi:

"Dragi stric! Danes sem se odločila, da nadaljujem z mojim pripovedovanjem. Torej po oktoberski ofenzivi je bila opustošena vsa Dolenjska. Le gole stene in črni dimniki so priče lepih vasi. Leto 1944 se je začelo z divjim lovom na nedolžne ljudi. Vršile so se strašne borbe, katere so včasih trajale več dni. Omenim boj na Čatežu, kjer so topovske granate razbile Zaplaz, Škodovo hišo do tal in cerkev je zelo razrušena. Bili so tudi letalski napadi; po večini so metali bombe po gozdovih, misleč da bodo s tem zatrli partizane. Zatem je bila borba pri nas na Klancu, kjer so bili izdani partizani. Napadeni so bili ravno opoldan, ko je bilo vse pri kosilu. To je bilo nekaj strašnega, kako je pokalo, se ne da opisati. Žrtev je bilo enaindvajset; bile so težko ranjene in se niso mogle umakniti. Najbolj žalostno je bilo pa to, da je bil izdajalec — Slovenec. V tem boju je bil tudi naš France. Kril je umik kot mitraljezec.

Mesec za tem je bil napad na Moravško Goro — devetnajst žrtev! Zraven teh je dalo svoje življenje še pet deklet v starosti 18—29 let. Bile so zavedne Slovenke!

Zatem je bil napad na Pečice, ali se je izjalovil. Izvržek človeški, slovenski domobranec, se je preoblekel v raztrganega beračа ter se klatil sem in tja. Partizanom je postal sumljiv, so ga prijeli. Pri sebi je imel [illegible] stavljen položaj in pa popis [illegible] rožja. Seve, prejel je na me[illegible] zasluženo plačilo!

Pred smrtjo je priznal, da [illegible] bil on, kateri je izdal partiza[illegible] na Klancu ter Moravški G[illegible] Zatem so bile borbe na Ja[illegible] skem Pilu, na Dolih ter Ve[illegible] Gobi, ali tu so jih partizani [illegible] klestili. Takoj nato je pr[illegible] patrulja domobrancev ter [illegible] novno vse pokradla: živino, [illegible] bleko, sploh vse, kar je še ost[illegible] V podstrešju so ustrelili [illegible] žensko iz Šmartna. Nas bi [illegible] doletela ista usoda, če ne bi [illegible] zbežali.

Leta 1945 se je začel kr[illegible] ples že prvega januarja. Ne[illegible] in domobranci so pridrveli [illegible] Velike Preske ter zažgali [illegible] Strahu na Klancu. Franc[illegible] Straha so kot talca ustrelili, [illegible] vino so odgnali in vse drugo [illegible] pogorelo. Janezu Ovnu so [illegible] gnali dveletnega žrebeta ter [illegible] nega prašiča, Jančku dva pr[illegible] ča, Korošču telico, Srebotu, [illegible] teri je naš sosed, kravo, ko[illegible] vino in suho meso, meni pa [illegible] no, meso ter šest kokoši. [illegible] žgali so Raplju hišo pri [illegible] Križu, Štruklu v Orešju so [illegible] gnali vso živino in zažgali [illegible] Zidarjevega Franceta iz T[illegible] boja so ustrelili, njegovo [illegible] pa težko ranili, odpeljali ži[illegible] ter zažgali hišo. Ob nekem [illegible] kem pohodu so zažgali vasi [illegible] ko in Brezje. Zapalili so [illegible] poslopje Komatovem Jožetu [illegible] Klancu ter Borštnarjev kom[illegible] v Gabrovki.

Kmalu za tem so se za[illegible] pomikati cele kolone Nemce[illegible] belih Rusov. Kar so med p[illegible] ujeli partizanov, so vse po[illegible] lili. Čudno se nam je zdelo, [illegible] vse to pomeni. Kakšen d[illegible] šlo po sto voz mimo in zelo [illegible] liko peščev, kateri so zgle[illegible] zelo zbegani. Za Nemci s[illegible] korakali domobranci, črna [illegible] plavi ali Mihajlovci ter u[illegible] Za njimi so pa prišli naši fa[illegible] in z njimi — SVOBODA!

Sedaj se že vse močno ob[illegible] lja in dela na novo. S tem [illegible] v kratkem opisala, kaj se je [illegible] gajalo pri nas med leti 194[illegible] Vas lepo pozdravlja nečak[illegible] Pepca Oven.

P. S. France, ki je bil pre[illegible] ljen skozi trebuh, je sedaj [illegible] ma. Najmlajši brat Lojzek [illegible] teri je zelo nadarjen, ga bo [illegible] slala naša država na Češ[illegible] strokovno šolo. Vse stroške [illegible] trpela država in čez šest let [illegible] bo priden, se povrne v Jug[illegible] vijo kot inženir."

Komentarja ne bom do[illegible] ljal. Omenim samo, da je [illegible] pisma napisala preprosto d[illegible] katere dva brata sta bila p[illegible] zana, toda katoliško vzgo[illegible] kot so bili vsi naši ljudje v [illegible] stih krajih. Gorje in gre[illegible] katere so pretrpeli v vojnem [illegible] su, so nepopisne in jih člo[illegible] kateri jih ni sam preživel, [illegible] more razumeti. — Želel bi [illegible] da bi vsi tisti, pa če so doli i[illegible] ših dolenjskih krajev ali ne, [illegible] mislili, če je bila ostudna [illegible] janska in nemška fašis[illegible] svojat, koliko ostudnejša je [illegible] tista naša domača, sloven[illegible] izdajalska kačja golazen, ka[illegible] je za grižljaj kruha ter po[illegible] no besedo tujca prodajala in [illegible] bijala svoj lastni narod. Ni [illegible] sede dovolj močne, s katero [illegible] proklel te izvržke človeštva! [illegible] saj jih bo narod sodil! Te [illegible] pa, kateri so tvegali svojo k[illegible] življenje za narod in za sv[illegible] do, moramo dati vso našo [illegible] moč. Tisto geslo, katero [illegible] s srčno krvjo zapisali po go[illegible] gozdovih in ob prašni c[illegible] "smrt fašizmu, svoboda n[illegible] du!" mora biti tudi naše ge[illegible]

Slava tem borcem!

Joško Ov[illegible]

NAROČNIKOM

Datum v oklepaju, na pri[illegible] (April 30, 1946), poleg vaš[illegible] imena na naslovu pomeni, [illegible] vam je s tem datumom po[illegible] naročnina. Ponovite jo pr[illegible] časno, da se vam list ne u[illegible]

Franco in strah pred "kooomunizmom"

Odlok poljske vlade, da tira vprašanje španskega klerofašističnega režima pred varnostni svet Združenih narodov, bo pozdravil vsak antifašist. To potezo so razni kovači javnega mnenja sicer takoj krstili, da Varšava igra vlogo "Charleyja McCarthyja" v rokah Moskve, katera se hoče maščevati nad Ameriko in Anglijo vsled iranske zadeve. To so storili, da to potezo takoj od začetka diskreditirajo in da iz nje napravijo nič drugega kot igranje "power politics."

Da je vsa svetovna politika posebno v naših dneh velika šahovna igra med velesilami, je resnica. Ampak zadeva klerofašizma v Španiji je zelo resna stvar, kajti dokler bo ostal na krmilu Francov krvavi režim, toliko časa bo obstajala tudi možnost, da se iz tega gnezda zopet razpase fašizem po zapadni in centralni Evropi, ukljuživši Italijo.

Tla za ponovni izbruh fašizma v Evropi so še vedno zelo godna, in to v pretežnem delu izven sovjetske sfere, posebno pa v Nemčiji in Italiji. V resnici je tudi v Franciji in Belgiji še dokaj fašističnih elementov. Ti elementi so se zadnjih par let potuhnili in se umaknili v svoje skrivalnice; na plan bodo zopet stopili, kakor hitro se bo pokazala prilika. In to tem bolj sigurno, ako Španija ostane fašistična, kajti bo lahko služila kot gnezdo za kovanje fašističnih komplotov ne samo širom Evrope, marveč tudi širom latinske Amerike. Sploh je iz Pariza že prišla vest, da so francoski fašisti že zopet pričeli obnavljati svojo organizacijo "Ognjenega križa". Tajno seveda.

★

Te nevarnosti se zaveda tudi sedanja francoska vlada, ki je storila vse, kar je v njeni moči, da pridobi ameriško in angleško vlado za tak nastop proti Francu, ki naj strmoglavi njegov režim. Ampak dosegla ni nič drugega kot izjavo, v kateri sta Washington in London dala nekakšen "ukor" generalu Francu in izrekla pobožno željo, naj ga špansko ljudstvo odstrani, seveda na "miren način" . . .

Kar je gotovo, je to, da Francovega režima ne bo mogoče strmoglaviti s papirnatimi resolucijami. Sigurno je dalje, da ga tudi špansko ljudstvo ne bo moglo strmoglaviti brez zunanje pomoči, kajti Franco ima v svojih rokah vso oboroženo silo, policijsko, vojaško in falangistično, kakor tudi vse ječe, v katerih je še danes desettisoče lojalistov, ki so se v dolgi civilni vojni borili za demokracijo Španije.

Tista izjava, s katero sta angleška in ameriška vlada pred nekaj tedni obsodili Francov režim, bi bila na mestu le tedaj, ako bi ji sledili drugi potrebni koraki za njegovo prekucnjenje. In koraki, ki so potrebni za strmoglavljenje Francovega režima, so nič drugega kot politična in gospodarska izolacija Francove Španije — pretrganje vseh diplomatičnih, kakor tudi vseh trgovinskih stikov.

Toda dokler bodo tako zvane demokratične države, predvsem Anglija in Amerika, priznavale ta režim, ki je prišel na krmilo s pomočjo Hitlerjevega in Mussolinijevega orožja, kakor tudi radi farsne "neintervenčne" politike zapadnih sil — dokler bo ta režim prejemal ameriško in angleško olje in druge potrebščine iz zunanjega sveta, toliko časa bo ostal Franco na konju. Njega ne bo izpodnesla nobena papirnata resolucija in tudi ne objava kakšne "bele knjige", natrpane z dokumenti, ki pokazujejo fašistične zarote in ozko sodelovanje Franca, Hitlerja in Mussolinija.

★

Danes je jasno, da se klerofašističnemu krvniku Francu ni treba ničesar bati s strani Amerike in Anglije. Tista izjava, s katero sta ga pred nekaj tedni proglasili kot "persona non grata," je bila, kot vse izgleda, le pesek v oči. Podali sta jo predvsem vsled pritiska Francije. To je bilo najmanj, kar sta mogli storiti, da se izogneta očitkom, da Francov režim tudi moralno podpirata. Franco je razumel, da je to le brezpomembna poteza in da se mu s strani Anglije in Amerike ni treba ničesar bati. Zato se je takoj drugi dan razšopiril kot petelin na gnoju in ošabno odgovoril, da njega ne bo nihče strmoglavil, kajti on je in ostane gospodar Španije.

Ko je francoska vlada sprevidela, da Anglija in Amerika ostaneta pri tisti pobožni deklaraciji, je naznanila, da bo vprašanje Francovega režima tirala pred varnostni svet Z. N. Byrnes in Bevin sta odgovorila, da sta tudi proti taki akciji. Byrnes je dejal, da je ameriška vlada proti temu koraku, ker Francova Španija ne ograža svetovnega miru, Bevinovo stališče pa je, da je angleška vlada prvič načelno proti vmešavanju v notranje zadeve kakšne države, drugič pa, da bi tako vmešavanje le še bolj utrdilo Franca.

★

Oba argumenta sta le moraliziranje. Po mneju vse zapadne diplomacije tudi Hitler in Mussolini nista ogražala svetovnega miru — Mussolini vse dotlej ne, dokler ni napadel Abesinije, Hitler pa do posilstva Avstrije in Čehoslovakije. Francov režim danes res ne more nikogar napasti z orožjem, lahko pa služi kot baza za kotenje novega fašizma v Evropi in latinski Ameriki. Poljska vlada pravi, da je v Španiji tudi veliko nemških znanstvenikov, ki delajo in eksperimentirajo z novim orožjem in pomagajo Francu do čim modernejše oborožitve armade.

Jalov ali zofističen je tudi Bevinov argument, ki ni prav nič v skladu s tradicionalno angleško politiko. Dejstvo je, da se Anglija še danes umešava v notranje zadeve najmanj ducat tujih držav. Še danes ima vojaštvo v Grčiji, Egiptu in Indoneziji, da o Burmi, Indiji in drugih kolonijalnih državah sploh ne govorimo. Saj se še Bevin — da o torijih sploh ne govorimo — ni nič pomišljal pri vmešavanju v notranje zadeve balkanskih držav in vsled tega še danes noče priznati bolgarske vlade. Z Byrnesom vred sta kar gorela za "demokracijo" na Balkanu in sploh v ruskih sferah, toda v Španiji in na Portugalskem, kjer je v sedlu čistokrvni klerofašizem . . . well, tukaj je pa drugo vprašanje!!!

In tukaj pridemo do one točke, ki nam pove, zakaj Amerika in Anglija ne mislita skriviti lasu na Francovi glavi. On je v Washingtonu in Londonu sicer "persona non grata", ne pa njegov režim! Obe državi se zavedata, ako pomagata strmoglaviti ta režim, ga lahko nasledi nov republikanski režim, ki bo prijazno gledal na — Rusijo . . . Tega pa Bog ne daj! Londonu in Washingtonu je ljubši vsak fašizem na iberijskem polotoku kot pa, da bi ga dosegla ruska senca! Ta strah pred "k-o-o-o-munizmom" je v kapitalističnih in starokopitnih delavskih krogih še tudi danes večji kot pa bojazen pred možnostjo, da se s pomočjo Franca in Vatikana razbohoti nov fašizem v Evropi — seveda v tistem delu Evrope, ki je izven ruskega vpliva. V ruski sferi ni te možnosti, kajti tam je glava fašizmu strta na vsej črti. Tam velja parola: Smrt fašizmu, svoboda narodu!

IZ URADA

Slovenskega ameriškega narodnega sveta

3935 W. 26th Street, Chicago, Ill.

Prispevki v sklad otroške bolnice

Seznam štev. 3

...vina prejeta do 7. marca 1946	$21,461.55
...to med 8. marcom in 4. aprilom:	
...mmond, Ind.: Pepca Juratovič	15.00
...icago, Ill.: Podružnica štev. 2 SANS: Frank in Rose Sajovic ..., Betty J. Sears (Sajovic) $10.00	60.00
...užnica štev. 25 SANS: Društvo Narodni vitezi št. 39 SNPJ ..., Podružnica štev. 25 $24.47, Charles in Mary Renar $10.00, ... Kohar, Frances Hribar in Agnes Pirc po $5	61.47
... in Mary Pue (Roseland)	15.00
... in Mary Sprohar	10.00
...troit, Mich.: Podružnica štev. 108 SANS $10.00, mesto rož za ...nim članom Rudolfom Zoretom $82.00	182.00
...užnica štev. 1 SANS $100.00, John in Mary Krainz $100	200.00
...unik, Mich.: Podružnica štev. 44 SANS, po $5 Louis Miku-... John Bartol in Frank Praznik, dve osebi po $1	17.00
...itehall, Mich.: Valentin in Frances Skofič	15.00
...veland, Ohio: Podružnica štev. 39 SANS	3,000.00
...užnica štev. 48 SANS	1,000.00
...užnica štev. 106 SANS	1,000.00
...vo Cvetoči Noble štev. 450 SNPJ in društvo štev. 29 SDZ ...upne veselice	527.65
...neaut, Ohio: Yugoslav Workers Club	25.00
...er Point, Ohio: Matt Tušek $25.00, društvo štev. 358 SNPJ ..., Charles Bogataj $5.23, Jakob Tavčar in Thomas Mercina po $5, eden po $2, skupaj	52.23
...blo, Colo.: Samostojno podporno društvo 'Pomoč'	50.00
...senburg, Colo: Društvo štev. 299 SNPJ	25.00
...vali na seji društva Zapadni Pionirji štev. 101 ABZ: po $5 ... Levar, Andy Spendov, Karl Kovač, Geo. Oswerk, Loui ... Mary Tomšič, Victor Tomšič; po $10 Albert Tomšič, po ...e člani, skupaj	51.00
...abik, Minn.: Frank Karish (po Proletarcu)	5.00
... Delak	10.00
... Minn.: Ameriška bratska zveza (ABZ), prvi del obljube	1,000.00
...vo štev. 129 ABZ	10.00
...vo štev. 200 ABZ	25.00
...vo štev. 268 SNPJ	10.00
...vo štev. 108 SNPJ	25.00
...vo sv. Antona štev. 72 KSKJ	25.00
...holm, Minn.: Podružnica štev. 38 Slovenske ženske zveze	15.00
...e Falls, N. Y.: Podružnica štev. 7 SANS, po $5 Anthony ... soproga, Frank Grašič in soproga, Frank Kovačič in John	20.00
... York, N. Y.: Po "Glasu Naroda" poslali: $10 John Plut, ...n, Pa., po $5 John Vidrich, Northport, Wash. in Math No-... Owen, Wis.	20.00
...oklyn, N. Y.: Skupne SANSove podružnice in pomožni od-... Društvo Bratska zveza štev. 140 SNPJ $83.00; po $50 J. Pe-... $25 E. Buchtrager, mrs. F. Zaletel in hčerka; po $15 mrs. ... po $11 J. Adamich in soproga; po $10 F. Rode in žena, ...učigaj in žena, T. Bertok in žena, F. Kobilca, F. Benčič, J. ... F. Musich, A. Poch, M. Pirnat, A. Kosirnik in žena, J. ...iss H. Kaplja, J. Lenarčič in žena, J. Krajec, J. Meditz, J. ...ntz, Jacob Cerar in žena; V. Orehek in žena $6; po ...štvo št. 50 ABZ, M. Broyan, J. Grum in žena, M. Gabrič, ... Roic, F. Archul, družica Krasna, mrs. J. Šrajnar, M. ... mrs. F. Zalaznik, K. Zajc, M. Bizjak in žena, I. Musich in ... V. Kobilca in žena, mrs. Bratnik, mrs. F. Gosar, mrs. T. ... T. Juvan, F. Voje in žena, M. Habjan in žena, mrs. H. ... Chas. Kovach, J. Križman, E. Trošt, mrs. Oblak, L. Mutz ..., F. Meditz ter M. Trojanšek in žena; zbrano na sestanku ... v Slov. narod. domu $10.50; dve osebi darovali po $4, ... $3, devet oseb po $2, 24 oseb po $1, skupaj	586.50
...ary, Pa.: Podružnica štev. 66 SANS: Društvo štev. 62 SN-...0; Izobraževalni in zabavni klub Doma $100.00; darovano ...meznikov na shodu 20. januarja $135.00	260.00
... štev. 386 SNPJ $200; preostanek od veselice 24. febru-...3.80; nabrala Minnie Triller na Broughtonu $19.08; An-...čič $15.00, skupaj	417.88
...inie, Pa.: Podružnica štev. 77 SANS: po $5 Tom Milhar-...sant Valley, Pa., Frank Skrinar, Cuddy, Pa., John Kos-... Strabane, Pa.; ena oseba $1, skupaj poslal A. Zornik	16.00
...ricktown, Pa.: SANS štev. 29, darovalo društvo štev. 288 ...$10, nabrano med člani $15.75	25.75
...tter, Pa.: Podružnica štev. 94 SANS, nabrano med člani ... društvo štev. 318 SNPJ $10.00, skupaj	24.00
...rose, Pa.: Društvo štev. 231 SNPJ $25.00, trije člani daro-... $3, 13 članov pa po $1, skupaj	47.00
...Michael, Pa.: Društvo štev. 190 $33.00; štev. 60 SNPJ, ...ll, Pa., $15.00; društvo štev. 81 HBZ $50.50; SID Vihar, ...ruštvo štev. 35 ABZ, Lloydell, Pa., $25.00; Slovenski klub, ...ll, Pa., $25.00; po $10 George Kosaber in Andy Drobnič; ...ina Alex Demšar; $7 Evan Kreel; po $5 Frank Sain, Flo-...rijak, Josip Silobod, Frank Zalar, Tony Suša, Fr. Ocepek, ...Progar, John Nadu, Mirko Kuhel, Frank Sivec, Martin ... George Matula, Jack Mehle (Central City), Ivanka Jor-...Windber), Ralph Yerman in Frank Švelc; $6 družina ... Kočevar; $5 Math Kakarinčič; po $4 3 osebe, po $3 tri ... po $2 šestnajst oseb, po $1 šestdeset oseb; manjši drugi ...ki $6, skupaj $491.50, manj $12.30 stroškov na shodu 24. ... ostanek	479.20
...town, Pa.: Podružnica štev. 53 SANS, nabrano na shodu ...rca: Društvo Adrija štev. 3 SNPJ $15.00; po $10 Marga-...Mihelčič, Andy Dolgan in žena, Anton Gabrenja, Frank ..., Mike Milkovič in Frank Pavlovič; po $5 Frank Fiket in ... Frank Chuchek, Jos. Culkar in žena, John Langerholc in ... John Polantz in žena, J. Klučar, Anton Zakrajšek, mr. ... Mary Červ, Jacob Krašovec, družina John Zupan, Mary ..., Frank Mikesh in Joe Glavach; po $4 dve osebi, po $3 ...h, po 2 dol. dvaindvajset oseb, po $1 trideset, dva po 50c, ... $243, manj $10 stroškov, ostane	233.00
...well, Pa.: Člani društva štev. 310 SNPJ darovali: po $10 ... Supanic, po $5 nabrala Mary Kikulič in John Miklavčič; ...eba $2, pet oseb po $1, skupaj	27.00
...waukee, Wis.: Podružnica štev. 56 SANS	19.00
...boygan, Wis.: Podružnica štev. 18 SANS, prispeval pevski ... Danica	10.00
...ard, Wis.: Društvo štev. 735 SNPJ $10, Louis Zorman $6, ... Ana Musich in Frank Auman, dve osebi po $2, skupaj	30.00
...ngfield, Ill.: Društvo štev. 184 SNPJ $25.00, Frances Petje ... Jernej Urh $13, po $5 Andy Kremžar, Mary Ostrožnik in ... Tominšek, ena oseba $1, skupaj	74.00
...ura, Ill.: Podružnica štev. 96 SANS, nabrala Joe Lapanja ...n Homez: Po $10 društvo štev. 335 SNPJ, mrs. M. Spaiser ... po $5 John Yuvan in žena, Martin Skedel, John Mežnar ..., John Možina, družina John Rupnik, Andy Kocjan in ... Kessler: 9 oseb po $2, po $1 pa 24 oseb, dva darovalca po ... skupaj	98.00
...kegan, Ill.: Podružnica štev. 36 SANS: JYRY Boarding ... $50.00, društvo Sloga štev. 14 SNPJ $25.00, gospodinjski ... SND $10, Mary Steblay in Jennie Zallar vsaka po $5,	95.00
...sby, Ill.: John Dolinšek	5.00
... Moline, Ill.: Ignatz Rešetič	30.00
...ora, Ill.: Društvo štev. 81 ABZ	25.00
... in Julia Verbič	10.00
...en, Ill.: Podružnica štev. 24 SANS: Anton in Frances Štru-... Thayer, Ill.	10.00
...ville, Ill.: Simon Trojar	6.00
..., Ill.: Josephine Erjavec	10.00
...ngfield, Ill.: Društvo štev. 74 KSKJ	20.00
...anapolis, Ind.: Podružnica štev. 61 SANS: Ženski klub Slo-...ga narodnega doma $200.00; društvo Sloga štev. 166 ABZ, ...ojno društvo sv. Cirila in Metoda ter samostojno dru-... Napredne..., vsako po $10; po $5 Valentin Stroj in žena, ... Škorjanc in žena, Luka Česnik; ena oseba $4, ena pa $1,	250.00
..., Ind.: Društvo Skala štev. 50 SNPJ od zabave $83.37; ... Mohar $5.00, skupaj	88.37
Bellingham, Wash.: George Gornik	10.00
Port Angeles, Wash.: Po $5 Frank Milavec in Joseph Segulin	10.00
Rock Springs, Wyo.: Društvo štev. 10, SNPJ, preostanek od veselice 26. jan	204.15
Frank Gosar	50.00
Amalgamated Meat Cutters & Butchers Workmen Local 205 (AFL)	15.00
San Francisco, Cal.: Društvo Tabor Slovanov štev. 304 SNPJ	25.00
San Diego, Cal.: Matt A. Turk	10.00
Homedale, Idaho: Frank and Frances Kushlan	15.00
East Helena, Mont.: John Mola (poslal Jos. M. Sasek)	10.00
Pittsburgh, Kansas: Društvo štev. 9 SNPJ	10.00
Breezy Hill, Kansas: Društvo štev. 65 SNPJ	10.00
Gallup, New Mex.: Podružnica štev. 107 SANS: John Novak in soproga $100.00; po $10 društvo Gorenjec štev. 120 SNPJ, Frank Gantar; po $5 Mary Marinšek, Jennie Marinšek, Frank Hren in Tony Chicado; pet oseb po $1, skupaj	145.00
Razno: Razni prispevki v zneskih manj nego $5	9.00
Skupaj v skladu v gotovini do 4. aprila	$32,352.75
Obljubljene vsote (pledges)	17,000.00
Skupaj	$49,461.55

Mirko G. Kuhel, tajnik.

Dr. Otto Strasser na delu

New York. — ONA. — Med tem, ko so nacistični prvaki v Nemčiji vsaj začasno postavljeni na hladno, tako da ne morejo javno v tisku širiti svoje propagande, je dr. Otto Strasser, eden bivših prvakov nacizma, že očrtal svojo bodočo propagando. Strsser se je iz čisto osebnih motivov in egoističnega tekmovanja sprl s Hitlerjem, katerega je želel nadkriliti.

Dr. Strasser je napisal članek, ki je izšel v nemškem listu v St. Paulu, Minnesota, "Der Wanderer", in v njem ne črhne niti besede o nacističnih grozodejstvih. Obenem pa trdi, da Nemci ne najdejo nobenih posebnih naporov s strani zaveznikov, da bi sodili o vojni na podlagi bolj moralnih meril.

Strasser trdi, da ne bo noben Nemec sodeloval z zavezniki iz prepričanja. Pravi, da bo morda "10% nemškega prebivalstva ponudilo zaveznikom svoje sodelovanje, bodisi radi tega, ker nimajo nobenega značaja, bodisi radi tega, ker se bodo hoteli opirati na zavezniške bajonete v svrho in v prid svojim lastnim političnim ciljem. Ostalih 90% Nemcev pa bo prenašalo zavezniško okupacijo najprej s studom, pozneje pa s sovraštvom, in bodo smatrali, da je njihova največja dolžnost, da najdejo sredstva in pota, da osvobode svojo zemljo."

Ta bivši vodilni nacist pravi, da vidi 3 možnosti za bodočnost Nemčije, in sicer:

1. Ako ostanejo veliki trije složni, se bodo zahodne velesile morda zadovoljile s tem, da "se znebe za dobo 'najmanj 100 let' vojaškega, političnega in gospodarskega tekmeca."

2. Ako se bodo veliki trije sprli, bo 85% Nemcev prijaznih zahodnim velesilam, pod pogojem, da bodo zahodne velesile pustile Nemčiji Posarje, Porurje in Porenje. Ako pa bi Nemčija izgubila ta ozemlja, bi se dr. Strasser vrgel — četudi nerad — v naročje Rusiji.

Inženir Petrovič, jugoslovanski minister za zunanjo trgovino, izroča Louisu Adamiču odlikovanje, katerega je jugoslovanska vlada podelila Ameriškemu odboru za pomoč Jugoslaviji ob priliki velike proslave jugoslovanske neodvisnosti, ki se je vršila v New Yorku dne 26. marca.

Zgodovina narekuje Nemcem, da gledajo na vzhod, pravi Strasser. Ako pa bi bila Nemčija okrnjena tudi na zahodu, meni Strasser, bi držanje zahodnih velesil ne bilo v bistvu prav nič različno od držanja "roparjev nemških vzhodnih zemelj" in bi odgovarjalo zločinu, katerega predstavlja "izgon iz vzhoda 15 milijonov Nemcev."

V tem slučaju, pravi dr. Strasser, da ne bi mogel ničesar očitati Nemcem, ki bi zagovarjali sodelovanje z vzhodom, ki bi jim omogočilo, da nekoč dobe nazaj svoja ozemlja na zahodu.

AMERIKA IN SVETOVNO VODSTVO

Napisal **Donald Bell**

V zadnjih mesecih je nastala navada, da se v vseh uradnih ameriških govorih in izjavah poudarja, da je ameriška vojaška sila največja na svetu, ter da je radi tega postalo neizogibno, da Amerika prevzame svetovno vodstvo. Posebno predsednik Truman je to točko močno naglasil v svojem gorovu o priliki dneva ameriške armade.

Njegov govor je bil brez dvoma namenjen pred vsem Amerikancem, toda, ker je jasno, da ga je ves svet napeto poslušal —in razmišljal o njegovih besedah, je skrajno obžalovanje vredno, da si ni vzel časa, da bi povedal tudi, kaj je treba razumeti v tem izrazu:—ameriško svetovno vodstvo.

Predsednikov cilj je bil ta, da dopove ameriškemu ljudstvu, da je potrebno zediniti pod eno upravo vse veje naših oboroženih sil, da velja podaljšati vojaško dolžnost in obveznost službe, ter, tretjič, da je potrebno ustanoviti splošno vojaško vežbanje. Vse to so čisto notranje ameriške zadeve, v katere se ne sme nikdo vmešavati. Toda zadeva svetovnega vodstva je vse nekaj drugega. To je nekaj, kar gre preko naših meja. Ves svet se napeto zanima za naše namere.

Velika zmota bi bila, ako bi hoteli verjeti v to, da bo svet sprejel naše vodstvo enostavno iz razloga, ker smo najsilnejša vojaška organizacija na svetu. To ni nič novega v zgodovini in se je že ponovno pripetilo. V zadnjih stoletjih na primer je bila Španija najmočnejša v šestnajstem veku, Francija v sedemnajstem, Britanija v devetenajstem in Nemčija v dvajsetem — in vendar ni svet priznal vodstva nobene teh sil.

Priznati bi si morali tudi, da naš ameriški način življenja ni več ideal ostalega človeštva. Amerika je danes zadnja velika kapitalistična država, Velika Britanija, ki nam je po srcu in tradicijah najbližja, ne bi sprejela našega vodstva. Še manj Francija, a kaj šele Sovjetska unija.

Britanija se našemu vodstvu trenotno ne protivi le iz enega samega vzroka — ker hoče, da mi ustavimo prodiranje Sovjetske unije. Na polju gospodarske ali kolonijalne politike pa ni nobenega soglasja med nami in Veliko Britanijo.

Dobro bi bilo tudi, ako bi upoštevali, da je naša vojaška premoč morda le prehodna — in da bo morda kmalu omejena le na nekatere vrste orožja. Pričakovati smemo, da bomo ostali v dogledni bodočnosti najsilnejša pomorska država in da bomo tudi v zraku ohranili nadmoč. Toda naša premoč na kopnem je že zdaj nekoliko dvomljivega značaja in naziranje strokovnjakov je, da nam bo nemogoče ohraniti prednosti, katere nam dajejo nekatere posebne vrste tajnega orožja.

Potniki, ki prihajajo iz Evrope, poročajo tajinstveno čudne stvari o uspehih, katere so baje dosegli Rusi. Trde, da so ruski učenjaki razkrili skrivnosti takozvanih kozmičnih žarkov, ter da jim daje to najmanj toliko novih virov energije kot sprostitev atomske energije na podlagi razkola uranijevega atoma. To so morda prazne čenče, toda znano nam je, da so Rusi že dolgo iskali potov, kako vpreči in brzdati solnčno energijo. Radi tega ne smemo kar naprej verjeti, da noben drug narod ne bo mogel najti nekaj, kar je nam ostalo skrito. Seveda, ako pride do tega, bo takoj prišlo do izzivanja proti našemu svetovnemu vodstvu.

Vse to ne pomeni, da se moramo temu načrtu odpovedati. Pač pa pomeni, da bi bilo bolje, da tudi naravnost povemo, kaj mislimo. Večina ljudi bi najbrže radevolje sprejela naše vodstvo — in bi nas morda celo prosila, naj ga prevzamemo — ako bi ga izvajali po naslednjih treh smernicah:

Prvič, da izkoristimo naše znanje in produkcijske možnosti v svrhe svetovne obnove. To je seveda vse več kot naše sedanje delovanje v pomožnih organizacijah. Treba bi bilo velikopotezne politike posojil v cilju popolno obnove vseh prizadetih dežel.

Drugič, postati bi morali vodje vsesplošne borbe na nož proti fašizmu. Svetovno vodstvo je neskladno z izbegavanjem španskega vprašanja. Neskladno s pripuščanjem, da se fašizem nanovo razvije v deželah latinske Amerike.

Tretjič, postati bi morali vodje gibanja za osvoboditev kolonijalnih narodov. In v razbijanju zadnjih ostankov fevdalizma.

—ONA.

Vprašanje Porurja

Paris. — **ONA.** — Iz zanesljivih virov prihaja vest, da je francoski zunanji minister Bidault naznanil angleškemu poslaniku, da je francosko stališče glede Porurja in Porenja, katere hoče Francija na vsak način odtrgati od Nemčije, ostalo nespremenjeno.

Francozi so le v toliko popustili, da so zdaj pripravljeni pogajati se istočasno o nemških zahodnih mejah in o prijateljski pogodbi z Anglijo, dočim je general de Gaulle vedno zahteval, da mora Britanija najprej pristati na to, da se Porenje in Porurje odtrga od Nemčije, ter da se bodo šele potem pričele pogajanja glede prijateljskega pakta med Francijo in Anglijo.

Vesti iz nove, prerojene Slovenije in Jugoslavije

Pospeševanje kmetijstva v coni B

Tudi na Primorskem je bilo gospodarsko stanje po izgonu okupatorja zelo težko. Kmetje že tri do štiri leta niso skoraj nič prodali, ker so vse žrtvovali za svojo vojsko. Zato je razumljivo, da so danes ti kraji zelo izčrpani. Treba pa je tudi pomisliti na načrtno ropanje, ki so ga fašisti tu vršili vseh dvajset let po prvi svetovni vojni, najhuje pa med vojno, ko niso samo ropali, temveč tudi požigali in uničevali naše vasi.

Po izgonu fašistov in nacistov se je ljudstvo z veliko vnemo lotilo dela, da si čim prej gospodarsko opomore. Pri teh naporih mu gre ljudska oblast vsestransko na roko. Posebno veliki napori so bili vloženi za povzdigo kmetijstva.

Pri poverjeništvu PNOO je tudi odsek za pospešovanje kmetijstva. Ta se je vsestransko zavzel za pomoč prizadetim krajem. Ker je živinoreja za Primorsko velike važnosti in ker je ta v vojni največ trpela, je odsek izdal niz ukrepov za povzdigo živinoreje. Izdal je prepoved klanja telet, da bi z novim prirastkom čim prej naraslo število živine. Okrajem Cerkno Grgar, Idrija, Ilirska Bistrica in Tolmin, je podelil večje zneske za nakup živine. Da bi prizadeti prišli lažje do živine z medsebojno zamenjavo, so bili 1. oktobrem uvedeni živinski sejmi. Zaradi velikega pomanjkanja vprežne živine je odsek preskrbel čez 1000 vojaških konj, 500 mul, in 40 plemenskih kobil, ki so jih razdelili med kmete. Razdelili so tudi 60 plemenskih krav. Začelo se je licenciranje volov, merjascev in ovnov.

Odsek si mnogo prizadva, da bi se dvignila reja malih živalih in svinj. Tako bi ljudje prišli čim prej do mesa in maščob Iz Dolenjske in Hrvatske so uvozili večje število domačih praščkov. S tem in z domačim prirastkom se je v poedinih krajih svinjereja že tako opomogla, da je dosegla že normalno stanje.

Veliko pažnjo posveča oblast veterinarski službi. Do sedaj ima že vsak okraj, razen Cerkna svojega veterinarja. Ti veterinarji vrše svojo službo zelo požrtvovalno. Zaradi tega se kužne živalske bolezni, ki se po vsaki vojni zelo razširijo, niso nikjer pojavile v večji meri. V vsej coni B je bilo samo pet primerov rdečice pri praščih, trije primeri garjevosti pri konjih in nekaj primerov "bruceloze" pri ovcah. Za pobijanje zadnje bolezni so veterinarji in kmetijski strokovnjaki na skupnem sestanku sklenili, da bo treba cepiti vse ovce.

Jesenska setev se je v nekaterih predelih nekoliko zakasnila, po večini pa se je izvršila pravočasno. Odsek je nabavil in razdelil večjo količino razkužila "Keretan." Razen tega je preskrbel tudi večjo količino umetnih gnojil, superfosfata in čilskega solitra. Preskrbljeno je tudi za semenski krompir za okraje Koper, Kozina in Ajdovščina, kjer je bil zaradi suše pridelek bolj pičel. Potrebno količino krompirja bosta dala postonjski in grgarski okraj.

Da bi imeli kmetje možnost obdelati čim več zemlje in čim bolje, je kmetijski odsek organiziral upravo kmetijskih strojnotraktorskih postaj s sedežem v Ajdovščini. Uprava ima pomožne postaje v Ilirski Bistrici, Kopru, Ozeljanu in Tolminu. Poleg traktorjev bodo imele te postaje še druge kmetijske stroje, vsaka postaja pa bo imela tudi mehanično delavnico za popravilo strojev.

Zaradi večje povezanosti v delu za napredek kmetijstva prireja odsek po okrajih kmetijska posvetovanja, za večjo strokovno izobrazbo kmetov pa prireja kmetijske tečaje. Tečaji bodo trajali štiri do pet mesecev, in to v Tolminu, v Škocijanu pri Kopru in v Lozcah pri Vipavi. V teh tečajih bodo poučevali živinorejo, poljedelstvo, mlekarstvo, kmetijsko gospodinjstvo in gospodarstvo. Poleg tega so po okrajih organizirani tudi tedenski propagandni tečaji.

Za slovensko Primorje je velike važnosti sadjarstvo. Zaradi požigov vasi je bilo mnogo sadnih dreves v tej vojni uničenih. Treba bo nasaditi veliko število novih dreves, zato ustanovljajo dve večji drevesnici, eno nižinsko za koščičasto sadje in eno višinsko za pečkasto sadje. Za Vipavsko pa ustanavljajo trsnico.

Tudi čebelarstvo je važna gospodarska panoga, posebno za malega kmeta. Ljudska oblast podpira tudi to panogo. Preskrbela in razdelila je večjo količino sladkorja za jesensko dopitanje. V petih okrajih so se vršili sestanki, da bi se čebelarstvo organiziralo na zadružni osnovi.

Iz vsega navadenega vidimo, da se ljudstvo in njegova oblast zelo trudita dvigniti kmetijstvo na višjo stopnjo in sta dosegla pri tem že precejšnje uspehe. Skupno trpljenje je ljudi preoblikovalo, da ne gledajo več le na ozke osebne koristi, temveč skušajo vse večje ovire reševati skupno. Tako bodo tudi najlažje odpravili današnje težave, ki so posledica vojnega razdejanja, in bodo svoje gospodarstvo postavili na zdrave in trdne temelje.

Pomen trgovinskih pogajanj z Rumunijo

Dopisnik Tanjuga je naprosil šefa rumunske trgovinske delegacije, ki se mudi v Belgradu državnega podtajnika v kmetijskem ministrstvu Kostantina Adiua, da pove misli o pomenu pogajanj za blagovno izmenjavo med Rumunijo in Jugoslavijo.

Državni podtajnik je med drugim dejal, da imajo pogajanja, ki se vodijo v Belgradu, ne samo velik gospodarski, temveč tudi zgodovinski značaj. Oba naroda sta morala prenesti veliko gorja in sta bila izropana od istega sovražnika. Po petih letih je rumunska delegacija prišla v Belgrad, navdahnjena z najčistejšimi občutki prijateljstva, da se vzpostavijo gospodarski odnošaji in obnovi zgodovinsko sodelovanje, ki ga je prekinila vojna. Obe državi sta po naravi bogati, toda ena je zaradi vojne razrušena, druga pa sistematično izropana.

Glede na veliko pomanjkanje, ki danes povsod vlada, bodoči trgovinski sporazum glede količin za izmenjavo sicer ne bo pomenil še mnogo; toda čim se vzpostavijo trgovinski odnošaji, bomo v stanju stalno dvigati blagovno izmenjavo. Obe deželi si bosta bratsko pomagali kot dva dobra soseda, ki pri tem ninata nič izgubiti, kvečjemu pridobiti. Tako bo v doglednem času mogoče razširiti trgovinske odnošaje v mnogo večji meri, kakor je bilo to pred vojno, ko so reakcionarne profašistične vlade silile naše narode drugega proti drugemu, vzdržujoč plemensko mržnjo med narodi. Politika teh reakcionarnih vlad je zahtevala stotisoče človeških žrtev in uničenje ogromnih količin blaga, obenem pa je pahnila naše narode v bedo in pomanjkanje. Upravičeno je upanje, da se bo blagovni promet nanašal tudi na predmete, ki so važni za obnovo. Rumunija ni ponudila Jugoslaviji blaga, ki ga Jugoslavija ne potrebuje, in tudi Jugoslavija je postavila slične predloge. Rumunija bo zahtevala in bo tudi dala Jugoslaviji prvenstveno blago, ki je potrebno za obnovo.

Med rumunskimi in jugoslovanskimi narodi ni bilo nikdar sporov, temveč je vedno obstojala tradicija skupne borbe proti Turkom in Habsburžanom. V tej borbi so si naši narodi vzajemno pomagali. Tudi rudna in zemeljska bogastva obeh dežel se harmonično izpopolnjujejo. Ko bo trgovinski sporazum sklenjen in bo zaključeno delo za obnovo industrije in prometnih sredstev, bosta obe državi lahko krili marsikatero uvozno potrebo in se ne bo treba obračati za blago v oddaljene dežele.

—Po **Slov. Poroč.**

V Prosveti so dnevne svetovne in delavske vesti. Ali jih čitate vsak dan?

LEV N. TOLSTOJ:

KAZAKI

KAVKAŠKA POVEST

Iz ruščine prevel

JOSIP KNAFLIČ

(Nadaljevanje)

"Lepo, zahvalim. A konja le nikar ne zapregaj, ni še vozil."

"Kako bi ga zapregal! A kaj sem ti hotel še reči," je dejal Lukaška s tišjim glasom. "Če hočeš, jaz imam prijatelja, Girej-hana; povabil me je, naj grem z njim v zasedo na poti, kjer prihajajo ljudje iz gor. Pojdiva skupaj tja; jaz te ne pustim na cedilu, tvoj zvesti tovariš bom."

"No, pa pojdiva enkrat."

Lukaška se je bil očividno popolnoma pomiril in zapopadel svoje razmerje do Olenina. Njegova mirnost in preprostost njegovega vedenja sta začudili Olenina in bili sta mu celo nekoliko neprijetni. Pomenkovala sta se še dolgo, in bilo je že pozno, ko je Lukaška, ne pijan (on nikdar ni bil pijan), vendar dobro napit, stisnil Oleninu roko in odšel od njega.

Olenin je pogledal skoz okno, da bi videl, kaj napravi zdaj. Lukaška je odhajal tiho, s povešano glavo. Nato je zapeljal konja iz dvorišča, naenkrat stresel glavo, skočil kakor mačka nanj, ga zasukal, pa zavriskal in zdrvil dol po ulici.

Olenin je mislil, da pojde delit svoje veselje z Marjanko; a čeprav Luka tega ni storil, mu je bilo vendar tako dobro pri srcu, kakor še nikdar na svetu. Veselil se je kakor deček in ni se mogel zdržati, da bi ne povedal Vanjuši, ne le, da je podaril Luki konja, ampak tudi, zakaj ga je podaril, in vso svojo novo teorijo sreče. Vanjuša ni odobril te teorije in je izjavil, da l' argent il n' a pas in da so zategadelj vse to prazne čenče.

Lukaška je pohitel domov, skočil s konja in ga oddal materi z naročilom, naj ga pusti h kazaški konjski čredi; sam da se mora vrniti še to noč v kordon. Mutka je prevzela, da povede konja k čredi, in izražala z znamenji, če vidi človeka, ki mu je podaril konja, da se mu bo priklonila do tal. Stara je na sinovo povest samo zmajala z glavo in bila v srcu prepričana, da je Lukaška konja ukral, in zato je ukazala mutki, naj odvede konja k čredi še pred jutranjim svitom.

Lukaška se je vračal sam v kordon in je razmišljal ves čas o Oleninovem činu. Dasi konj po njegovem mnenju ni bil dober, je bil vendar vreden najmanj štirideset rubljev, in Lukaška je bil zelo vesel darila. A zakaj je prejel to darilo, tega ni mogel zapopasti, in zato ni čutil ne najmanjše hvaležnosti. Nasprotno, porajale so se v njegovi glavi nejasno sumnje o slabih namenih junkerja. Kaki bi bili ti nameni, na to si ni vedel dati odgovora; toda misliti, da bi mu tako meni nič tebi nič, iz dobrosrčnosti, neznan človek podaril konja v vrednosti 40 rubljev, to se mu je zdelo nemogoče. Ko bi bil pijan, potem bi bilo še umljivo: hotel se je postaviti. Toda junker je bil trezen, in zato ga je najbrže hotel podkupiti za kako slabo delo.

"A se motiš!" si je mislil Lukaška. "Konja imam, a drugo bomo videli. Jaz nisem neumen. Še se pokaže, kdo koga zvodi! Saj bomo videli!" si je mislil, ker je čutil potrebo, biti previdnemu napram Oleninu, in je radi tega vzbujal v sebi nedobrohotno čuvstvo proti njemu.

Povedal ni nikomur, kako je dobil konja. Enim je rekel, da ga je kupil; druge je odpravil z ogibljivim odgovorom. Vseeno so v vasi kmalu zvedeli resnico. Lukaškina mati, Marjanka, Ilja Vasiljevič in drugi kazaki, ki so zvedeli o Oleninovem neosnovanem darilu, so prišli v dvom in so se pričeli bati junkerja. A kljub takim bojaznim je vzbudil ta čin v njih veliko spoštovanje pred Oleninovo "prostodušnostjo" in njegovim bogastvom.

"Slišiš, junker, ki stanuje pri Ilji Vasiljeviču, je podaril Lukaški konja, vrednega petdeset rubljev," je pravil eden. Takšen bogatin!"

"Sem slišal," je odvrnil drug globoko zamišljeno. "Moral mu je poslužiti s čim. Bomo videli, bomo videli, kaj bo iz tega. Ima ta popadač srečo!"

"To so zavratni ljudje, ti junkerji. "Gorje!" je menil tretji; "kakšenkrat še zažgo ali kaj takega."

XXIII.

Oleninovo življenje je potekalo enolično, enakomerno. S predstojniki in tovariši je imel malo opravka. Položaj mladega junkerja na Kavkazu je v tem pogledu posebno ugoden. Na delo in na vežbanja ga niso pošiljali. Za udeležbo na ekspediciji je bil predlagan za častnika, in do tega časa so ga pustili na miru. Častniki so ga smatrali za aristokrata in se zato v občevanju z njim vedli dostojanstveno. Kvartovanje in popivanje častnikov s pevci, (dve vrsti zabav, s katerima se je seznanil pri četi), se mu ni zdelo mikavno, in on se je s svoje strani tudi ogibal občevanja s častniki in oficirskega življenja v vasi.

Oficirsko življenje v kazaških vaseh ima že davno svojo določeno obliko. Kakor sleherni junker ali častnik v trdnjavi redno pije porter, igra štos in govori o nagradah za udeležbo na vojnih ekspedicijah, tako pije v kazaški vasi redno doma z gospodarjevimi vino, gosti dekleta s sladkarijami in medom, leta za kazakinjami, v katere se zaljublja, in se včasih tudi oženi s katero. Olenin je živel vedno po svoje in je imel vedno nezavedno antipatijo proti izvoženim potem. In tukaj se istotako ni gibal v izvoženem tiru življenja kavkaških častnikov.

Prihajalo je samó od sebe, da se je zbudil od jutranji zori. Ko je bil izpil svoj čaj in se s stopnic dol navžil pogleda na gore, jutra in Marjanke, je oblekel raztrgan zipun iz govejega usnja in obul namočene poršni, si opasal kindžal, vzel puško in mošnjo s prigrizkom in tobakom, poklical psa in šel okoli šest ure zjutraj v gozd za vasjo.

Zvečer proti sedmim se je vračal truden in lačen domov, pet do šest fazanov za pasom, včasih tudi s kako večjo divjačino, ne da bi se bil doteknil mošnje, kjer je imel jed in tobak. Ko bi ležale misli v glavi tako očitno kakor cigarete v mošnji, pa bi bilo lahko videti, da se ves ta čas ni porajala v Oleninu ne ena misel.

Prihajal je domov moralno poživljen, krepak in popolnoma srečen. Ne bi bil mogel povedati, o čem je mislil ves ta čas. Niso blodile ne misli, ne spomini, ne sanje po njegovi glavi — blodili so le odlomki vsega tega. Zave se in vpraša: o čem mislim? In zasači se ali kakor kazaka, delajočega v vrtovih s svojo kazaško ženo, ali kakor Abreka v gorah ali kakor merjasca, ki beži pred seboj samim. In pri tem prisluškuje venomer, pogleduje okoli sebe in čaka fazana, merjasca ali jelena.(Dalje prihod.)

Saboter agrarne reforme pred ljudskim sodiščem

V mnogih primerih so veleposestniki skušali sabotirati izvedbo agrarne reforme. Zemljo in imetje, ki je prišlo pod agrarno reformo, so ponekod začeli razprodajati, uničevati inventar in izsekavati gozdove. Pri tem so se vaški izkoriščevalci poslužev ali raznih goljufij, s katerimi pa niso mogli preslepiti našega kmečkega ljudstva. Ni jim uspelo prevariti vse saboterje agrarne reforme pogumno razkrinkavali in jih zaradi protizakonitega delovanja prijavili javnim tožilcem.

Tak saboter agrarne reforme je bil tudi Pavlin Aleš, gostilničar, trgovec in veleposestnik iz Podbrezij pri Kranju, lastnik obširnih gozdov na Štajerskem, hotela v Tržiču, vile v Ljubljani in veleposestva na Gorenjskem. Pavlin je primer prekanjenega človeka, ki je med okupacijo iz špekulativnih nagibov podpiral osvobodilno gibanje, hkrati pa je bil v najprisrčnejših odnošajih z nacisti in gestapovci, ki so ga po vsej Gorenjski spoštljivo nazivali "Herr Pavlin." S svojo spretno politično igro in trosenjem drobtinic s svoje preobložene mize mu je uspelo, da je preslepil nekatere posameznike v svoji okolici. Delovnega ljudstva pa se mu kljub vsej zvijačnosti ni posrečilo prevariti. Ko se je dokončno razgalil s svojim izigravanjem in sabotiranjem agrarne reforme, je v njem dokončno spoznalo sovražnika svojih koristi. Zaradi protizakonitega delovanja je v soboto 26. januarja prišel Pavlin pred okrajno ljudsko sodišče v Kranju.

Obtožnica mu je očitala, da je 8. septembra l. 1945 z lesnim trgovcem Gorjancem iz Kranja sklenil kupno pogodbo za 1000 kubičnih metrov lesa iz bivših svojih gozdov na Gorenjskem, ki so po zakonu o agrarni reformi prišli v sklad agrarne reforme. Ker je bil les potreben za obnovo, je oddelek za gospodarstvo ljubljanskega okrožja sicer dovolil sečnjo lesa v teh gozdovih. Po zapisniku lesnega trgovca Gorjanca je bilo doslej posekanih 568.5 m³ lesa, nadaljnja sečnja pa je začasno ustavljena. Obtoženec je s sekanjem gozdov hotel samo izigrati zakon o agrarni reformi, ker je takoj po odobritvi sečnje sprejel aro v znesku 40,000 din, pozneje pa še 360,000 din. Od tega zneska je 300,000 dinarjev po lastnem priznanju takoj vložil v svojo vinsko trgovino. Tako je z denarjem, ki je spadal v sklad agrarne reforme, koval nove dobičke in sabotiral zakonito izvajanje agrarne reforme. Ljudski državi je odtegnil 400,000 dinarjev in jih spravil v svoj žep. Ljudstvo, ki je opazilo njegovo protizakonito delo, je Pavlina razkrinkalo kot saboterja agrarne reforme in z vso obločnostjo zahtevalo, da mu oblast preprečí nadaljnje izkoriščanje in sabotiranje ljudskih zakonov.

Obtoženec je nato čital obširen zagovor, v katerem se je z raznim olepševanjem in izmikanjem skušal izogniti obtožbi. Izjavil je, da je zakon o agrarni reformi sicer poznal, vendar pa je mislil, da bo pod agrarno reformo prišlo samo njegovo veleposestvo na Štajerskem, ne pa tudi na Gorenjskem. Trdil je, da se je med okupacijo pečal predvsem s kmetijstvom in trgovino. Zaradi tega je pričakoval, da ga bo ljudska oblast najbrž smatrala za kmeta ali trgovca. In tako je od začetka mislil, da bo denar od prodanega lesa pripadal njemu. Šele pozneje je spoznal, da pride pod udar agrarne reforme tudi njegovo posestvo na Gorenjskem in da bo moral državi vrniti denar, ki ga je dobil za prodani les ter ga uporabil v svoji trgovini. Tega pa ni storil prej, dokler ni javni tožilec vložil proti njemu obtožbo.

Lesni trgovec Gorjanc, ki je nastopil kot priča, je izjavil, da je z obtožencem res sklenil kupno pogodbo za 1000 m³ lesa, ki mu ga je v naprej plačal. Dobil pa je le 568.5 m³ lesa, ker je javni tožilec ustavil nadaljnjo sečnjo.

Inženir Jenko, okrajni gozdar, je kot priča dejal, da se je Pavlin pred izidom zakona o agrarni reformi stalno branil sekati les v svojih gozdovih, po izidu zakona pa jih je na veliko izsekaval.

Za njim je nastopil kot priča predsednik krajevnega ljudskega odbora Sebenje, kjer je Pavlin izsekaval gozd, ki je zapadel pod agrarno reformo. Izjavil je, da je krajevni referent za narodno imovino že tedaj vprašal inž. Jenka na okraju, kako to, da Pavlin izsekava gozd, ki je mlad in negoden za sečnjo, povrhu je pa prišel tudi pod zakon o agrarni reformi. Inž. Jenko mu ni vedel dati pravega odgovora. Ko pa je krajevni ljudski odbor v začetku decembra lanskega leta dobil okrožnico, ki je opozarjala na izigravanje agrarne reforme, je na zahtevo ljudstva, ki je bilo ogorčeno zaradi Pavlinovega početja, napravil poročilo na odsek za upravo narodne imovine. Ker pa ni odsek proti Pavlinu ničesar ukrenil, ga je krajevni odbor na zahtevo ljudstva prijavil javnemu tožilcu, ki je kmalu nato ustavil sečnjo. Predsednik odbora je nadalje izjavil, da je Pavlin po mnenju sekačev in kmečkega ljudstva v Sebenjah posekal in odpeljal več lesa, kot sam priznava. Po mnenju kmetov je bil ves les premlad za sečnjo in bi moral stati še najmanj 30 let. Tudi po pričevanju ljudskega tožilca iz Sebenj je bil les še negoden za sečnjo. Ker ga je Pavlin kljub temu sekal, je delal škodo ljudskemu premoženju, zaradi česar je bilo vse ljudstvo močno razburjeno.

Sodišče je po štiriurni razpravi ugotovilo, da je obtoženi Pavlin Aleš kriv dejanj, ki mu jih je očitala obtožnica, in ga po zakonu o pobijanju špekulacije in gospodarske sabotaže obsodilo na šest mesecev prisilnega dela z odvzemom svobode, na zaplembo vsega premoženja z zakonito omejitvijo sredstev za družino in na plačilo vseh stroškov.

(Po Ljud. Pol.)

Listnica uredništva

Ker poštni zakon prepoveduje vsako oglašanje kakršnega koli srečkanja v listih, prosimo vse dopisnike, ki oglašajo priredbe svojih društev ali drugih organizacij, ali pa kako drugo akcijo za zbiranje denarja, naj v svojih poročilih ne omenjajo srečk ali srečkanja, kakor tudi ne karnih ali tombulskih zabav, ako je zanje določena vstopnina. Poštna uprava zahteva od nas, da mora vse tako oglašanje iz lista. Prosimo, držite se tega..

Razni mali oglasi

GIRLS FOR LIGHT WORK
Making paper flowers & decorations
Experienced preferred
5 days - 40 hour week
CHICAGO ARTIFICIAL FLOWER COMPANY
3520 W. Fullerton

Razni mali oglasi

SEWING MACHINE OPERATORS
experienced on Men's Trousers
Very high starting rate, excellent working conditions. Paid vacation.
Apply
TROUSER MFG. CORP.
14 N. Peoria Street

NITE JANITORS
Not over 60 years of age; light work, good pay, steady position. Good working conditions.
DAYLIGHT SCREEN, INC.
2711 N. Pulaski
Ask for Mr. Delbert Heck

WOMEN
EXPERIENCED SLIP COVER MACHINE OPERATORS
Good pay, steady, clean, modern Shop. Apply
2407 So. 52nd Ave., Cicero
Tel.—OLYMPIC 9174

EXPERIENCED
Punch Press Operators
and
Power Brake Operators
Also
Packers
TOP WAGES - 48 HOUR WEEK
Time & ½ over 40 hours
Advance Metal Products Corp.
1412 So. Morgan

POWER MACHINE OPERATORS
PRESSERS - FITTERS
NEEDED AT ONCE
Full or Part Time
Steady work - Good wages
APPLY
MARTHA SHOPPE
4936 S. ASHLAND AVE.

WESTERN ELECTRIC NEEDS WOMEN
TO DO
ASSEMBLY WORK
IN THEIR NEW
Modern, Air Conditioned
PLANT
1. Good starting rates.
2. Progression increases in pay.
3. Piece work earnings, after short training period.
4. Liberal vacation plan.
5. Pay for holidays and sickness benefits.
6. Retirement income plan.
7. Wholesome food in convenient restaurants.
8. Athletics, clubs, dances, schools.
9. Friendly supervisors and pleasant surroundings.
10. Congenial associates.

WESTERN ELECTRIC
APPLY GATE NUMBER 1
EMPLOYMENT OFFICE
WEST END
Administration Building
5555 ARCHER AVENUE
(Cicero and Archer Avenues)
HOURS 8:15 A.M.—5 P.M.
Week days including Saturday

Razni mali oglasi

CAR WANTED
Ex-Serviceman moving from Chicago needs a good car. Will pay your price plus $25.00 for quick action. Phone anytime.
KEDZIE 2870

SEWING MACHINE OPERATORS
Single and double needle machines, to make headwear in large, light factory, with exc. working cond.; good pay; steady work.—American Needle and Novelty Co., 2331 N. Washtenaw, 1 block east of California near Fullerton.

CARE TAKER
& MAINTENANCE MAN
FOR CHURCH
Good pay - Day work - Oil heat
CICERO BIBLE CHURCH
2230 So. 52nd Ave.
Cicero—4070

SEWING MACHINE OPERATORS
Experienced on men's trousers; excellent working conditions; paid vacation; very high starting rate. Apply
TROUSER MFG. CORP.
14 N. Peoria

MOLDERS
with Jobbing Shop Experience
Work for an organization with a Future
40 HOUR WEEK
UNION WAGE RATE
ELIZABETH ST. FOUNDRY CO.
5838 S. RACINE—TEL. WEN. 0338

OPERATORS
SEWING MACHINE ON EAR MUFFS
75c per Hour to Start. Can make up to $1.50 per hour on Piece Work. Steady work. Clean, quiet plant. All conveniences.
TEL. BUC 9037
3631 N. Janssen

MANDEL BROTHERS RESTAURANT HELP
- COOKS
- SALAD GIRLS
- DISH WASHERS
- BUS BOYS
- COUNTER MEN

Highest salaries. Discount privileges Employee's benefits. 2 free meals
Apply
MANDEL BROTHERS
11th floor Employment office
STATE & MADISON STS.

Razni mali oglasi

CAR LOADERS
& CAR UNLOADERS
Rotating Shifts - 40 Hour W
Good Pay. Steady employme
THE GLIDDEN CO.
1835 N. Laramie

GIRLS
ASSEMBLERS, SOLDERERS, C
WINDERS, TESTERS
Experienced or inexperienced
Periodic increases with bonus
MOHAWK PRODUCTS C
4056 Roosevelt Road

M-E-N
Select your job and future loo
old established Company with
expanding peace time progra
Light, general factory work
48 hour week
Profit sharing, sick benefits,
vacation plan
Merit production system
Write or apply
E. W. A. ROWLES C
ARLINGTON HEIGHTS, IL

ASSEMBLERS
GIRLS WOMEN
For Light Assembly Work
on Interesting New Produ
5 Day Week
Paid Vacations
Hospital
Insurance Benefits
Chicago Apparatus
1735 N. ASHLAND
BRU. 4630

SPOTTER
STEADY EMPLOYMEN
GOOD PAY
Live and work in a small Wis
town, population 7,000, and i
of Wisconsin's vacation playgro
WRITE
ESQUIRE CLEANE
STURGEON BAY, WISCONSIN

SILK FINISHI
STEADY EMPLOYMEN
GOOD PAY
Live and work in small Wis
town, population 7,000, and i
of Wisconsin's vacation playgro
WRITE
ESQUIRE CLEAN
STURGEON BAY, WISCONSIN

Ali ste naročeni na dn
"Prosveto"? Podpirajte svo

WOMAN
HOUSEKEEPER who will appreciate fine Home in family of Own quarters & many conveniences. Substantial salary.
2408 West 63 St.
Phone HEMLOCK 5524

ATTENTION, GIRLS AND WOMEN
"WORK IN YOUR OWN NEIGHBORHOOD"
Light work - Paid vacation - 45 hour week - Good
No experience necessary
ELLEGANT PAPER BOX MFG. CO.
2422 S. PULASKI ROAD

V Prosveti so dnevne svetovne in delavske vesti. Ali jih čitate vsak dan?

Važna nova kuharska knjiga za ameriške Slovenke

'SLOVENSKO-AMERIŠKA KUHARICA'

Izdala MRS. IVANKA ZAKRAJŠEK

KNJIGA, KI JO JE VSAKA GOSPODINJA ŽELELA IMETI!

Poleg obilnega informativnega gradiva svoje stroke vsebuje tudi okrog 1200 receptov za amerikanska in starokrajska, oziroma evropska jedila.—V njej je tudi ANGLEŠKI ODDELEK, kjer so v angleščini podana pojasnila in recepti za take naše jedilne posebnosti kot POTICE, ŠARKLJI, KRAPI, BUHTELJNI, CMOKI itd.—**To bo našim tu rojenim kuharicam zelo dobrodošlo in se jim ne bo teško navaditi pripraviti "specialitete," ki so jih vedno tako rade imele doma.**

Ker ameriške Slovenke do sedaj niso imele svoje KUHARSKE KNJIGE, BO TA NOVA "KUHARICA" veliki večini naših gospodinj in kuharic zelo dobrodošla.

Nova knjiga ima velikost 8x5½ inče, obsega skoro 500 strani, (40 poglavij), ter je vezana v trde in močne platnice. Tiskana na dobrem papirju, z vidnimi črkami.

Cena $5.00 s poštnino

NAROČILA SPREJEMA

PROLETAREC

2301 So. Lawndale Ave. - Chicago 23, Ill.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto prištevajo eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $6.00 celo letno naročnino. Kot va člani še plačajo pri assesmentu $1.20 tednik, se jim to prištevajo k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnilo:—Vsekaj kakor hitro kateri teh članov preneha biti SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skup naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega storil, tedaj more upravništvo znižati datum za to vsoto naročnine.

Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado $6.00		Za Chicago in okolico je $7.00	
1 tednik in	4.00	1 tednik in	4.5
2 tednika in	3.00	2 tednika in	3.5
3 tednike in	2.40	3 tednike in	2.5
4 tednike in	1.20	4 tednike in	2.5
5 tednikov in	nič	5 tednikov in	1.5

Za Evropo je $9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja v Money Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaše lastnina

PROSVETA, SNPJ.
2657 So. Lawndale Ave.
Chicago 23, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto $ _____

1. Ime _____ Čl. društva št. _____

Naslov _____

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2. _____ Čl. društva št. _____
3. _____ Čl. društva št. _____
4. _____ Čl. društva št. _____
5. _____ Čl. društva št. _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik ☐ Star naročnik ☐